

Μεγάλη Τρίτη: Για την ελεημοσύνη και για τις δέκα παρθένες (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 13 Απριλίου, 2020

Ομιλία γ'

1.α. Θυμάστε άραγε πώς άρχισε ο προηγούμενος λόγος μου και πώς τελείωσε, ή από ποιο θέμα άρχισαν και σε ποιο κατέληξαν τα λόγια της προηγούμενης ομιλίας μου; Όμως νομίζω πως λησμονήσατε πώς τελείωσε ο λόγος μου, αλλά εγώ θυμάμαι και δεν σας κατακρίνω γι' αυτό ούτε σας κατηγορώ. Γιατί ο καθένας από εσάς έχει γυναίκα, ασχολείται με τα παιδιά του, και φροντίζει για όλα τα πράγματα του σπιτιού. Και άλλοι ασχολούνται με τα στρατιωτικά, άλλοι είναι χειροτέχνες και ο καθένας σας ασχολείται με τις διάφορες ανάγκες του. Εγώ όμως καταγίνομαι μ' αυτά, αυτά μελετώ και μ' αυτά περνώ τον χρόνο μου, ώστε δεν είσατε αξιοκατάκριτοι γι' αυτό, αλλά αξιέπαινοι για την προθυμία σας, αφού ούτε μια Κυριακή δεν εγκαταλείπετε την εκκλησία. Και αυτό είναι το μέγιστο εγκώμιο για την πόλη μας, όχι, δηλαδή, το να έχει θορύβους και προάστεια, ούτε ολόχρυσά σπίτια και αίθουσες για συμπόσια, αλλά το να έχει σπουδαίους και προσεκτικούς πολίτες. Γιατί και το καλό δένδρο δεν το αναγνωρίζουμε από τα φύλλα του αλλά από τους καρπούς του. Και σίγουρα γι' αυτό ξεχωρίζουμε από τα άλογα ζώα, για το ότι έχουμε λόγο και με τον λόγο επικοινωνούμε και αγαπούμε τον λόγο. Γιατί ο άνθρωπος που δεν αγαπά τον λόγο, είναι πιο άλογος και από τα κτήνη, μη γνωρίζοντας γιατί τιμήθηκε και από που έχει την τιμή. Και καλά έλεγε ο προφήτης: «Ο άνθρωπος πού ήταν τιμημένος, δεν το κατανόησε, αλλά αναμείχθηκε με τα ανόητα κτήνη κι έγινε όμοιος με αυτά» (Ψαλμ. μη' 13). Ενώ είσαι λογικός άνθρωπος, δεν αγαπάς τον λόγο; Πες μου, ποια συγχώρηση θα έχεις γι' αυτό; Γι' αυτό εσείς είσατε πιο σπουδαίοι για εμένα, εσείς, δηλαδή, που έρχεστε να ακούσετε με προθυμία τον λόγο τής αρετής, και όλα τα θεωρείτε δεύτερα μπροστά στα θεία λόγια. Εμπρός, λοιπόν, κι εμείς ας αρχίσουμε το θέμα μας και ας πούμε τη συνέχεια εκείνων που είπαμε στην προηγούμενη ομιλία. Σας το χρεωστώ, και με ευχαρίστηση εξοφλώ το χρέος μου. Και η εξόφληση αυτή δεν μου στερεί κάτι, αλλά αντίθετα με πλουτίζει. Στην περίπτωση, βέβαια των εκτός της εκκλησίας πραγμάτων, όσοι χρεωστούν αποφεύγουν τους δανειστές για να μην τους επιστρέψουν αυτά που τους χρεωστούν, αντίθετα εγώ σας κυνηγώ για να σας επιστρέψω όσα σας χρεωστώ, και πολύ εύλογα. Διότι στην περίπτωση των εκτός της εκκλησίας πραγμάτων, η επιστροφή των οφειλομένων προξενεί φτώχεια, ενώ στην περίπτωση του λόγου η ανταπόδοση της οφειλής φέρνει πλούτο. Και εννοώ το εξής: Χρεωστώ σε κάποιον χρήματα, και εάν του τα επιστρέψω, τα χρήματα δεν είναι δυνατόν να είναι και δικά μου και δικά του, αλλά έφυγαν από εμένα και έγιναν δικά

του. Εάν όμως προσφέρω λόγο, και εγώ τον έχω και όλοι εσείς τον έχετε. Εάν κρατήσω τον λόγο μόνο για εμένα, και δεν τον προσφέρω, τότε είμαι φτωχός, όταν όμως τον προσφέρω, τότε γίνομαι πλούσιος. Εάν δεν προσφέρω τον λόγο, τότε μόνον εγώ είμαι πλούσιος, εάν όμως τον προσφέρω, απολαμβάνω μαζί με όλους εσάς τον καρπό.

β. Εμπρός, λοιπόν, να εξοφλήσω το χρέος μου. Και ποιο ήταν αυτό; Στο θέμα της μετάνοιας περιστρεφόταν η προηγούμενη ομιλία, και λέγαμε πως είναι πολλοί και ποικίλοι οι δρόμοι τής μετάνοιας, για να μας γίνει εύκολη η σωτηρία. Διότι, εάν ο Θεός μας έδινε έναν μόνο δρόμο μετάνοιας, θα αναβάλλαμε τη μετάνοια και θα λέγαμε: «Δεν μπορούμε να τον βαδίσουμε, δεν μπορούμε να σωθούμε». Τώρα όμως, βγάζοντας απ' τη μέση την πρόφαση αυτή, δεν σου έδωσε μόνο έναν δρόμο, ούτε δύο και τρεις, αλλά πολλούς και διάφορους, ώστε με τον μεγάλο αριθμό τους να σου κάνει εύκολη την ανάβαση στον ουρανό. Και λέγαμε στην προηγούμενη ομιλία μας πως είναι εύκολη η μετάνοια και πως δεν υπάρχει κανένα βάρος σ' αυτήν. Είσαι αμαρτωλός; Έλα στην εκκλησία, πες ότι αμάρτησα και συγχώρεσες την αμαρτία. Διότι και για τον Δαβίδ αναφέραμε πως αμάρτησε και συγχωρήθηκε η αμαρτία του. Μετά παρουσιάσαμε δεύτερο δρόμο μετάνοιας, το να πενθεί, δηλαδή, κανείς για την αμαρτία του, και λέγαμε πόσο κοπιαστικό είναι αυτό. Διότι δεν χρειάζεται να καταβάλεις χρήματα, ούτε να βαδίσεις πολύ δρόμο, ούτε να κάνεις κάτι το παρόμοιο, αλλά μόνο να πενήσεις για την αμαρτία σου. Και αναφέραμε παράδειγμα από την Αγία Γραφή αυτό, το ότι ο Θεός άλλαξε την απόφασή του για τον Αχαάβ, επειδή αυτός πένθησε και λυπήθηκε. Και αυτό είπε ο Θεός στον Ηλία: "Είδες πώς συμπεριφέρθηκε απέναντί μου ο Αχαάβ, πενθώντας και λυπούμενος; Γι' αυτό δεν θα πράξω σύμφωνα με τον θυμό μου" (Γ' Βασ. κα' 29). Μετά παρουσιάσαμε τρίτο δρόμο μετάνοιας και φέραμε παράδειγμα από την Γραφή τον Φαρισαίο και τον Τελώνη, ότι ο Φαρισαίος επειδή υπερηφανεύθηκε με αλαζονεία, έχασε τη δικαίωση, ενώ ο Τελώνης με την ταπεινοφροσύνη κατέβηκε από τον ναό με τους καρπούς της δικαίωσης, και χωρίς καθόλου να κοπιάσει έγινε δίκαιος. Λόγια ταπεινώσεως είπε και πήρε πραγματική συγχώρηση.

γ. Εμπρός, λοιπόν, ας έλθουμε κι ας παρουσιάσουμε στη συνέχεια τον τέταρτο δρόμο τής μετάνοιας. Και ποιος είναι αυτός; Εννοώ, βέβαια, την ελεημοσύνη, τη βασιλίτσα των αρετών, αυτήν που αμέσως ανεβάζει τους ανθρώπους στις ουράνιες αψίδες και είναι άριστος συνήγορος. Είναι μεγάλο πράγμα η ελεημοσύνη, γι' αυτό ο Σολομώντας φώναξε: «Είναι μεγάλο πράγμα ο άνθρωπος, και άξιος τιμής ο άνθρωπος που δίνει ελεημοσύνη» (Παροιμ. κ' 6). Είναι μεγάλα τα φτερά τής ελεημοσύνης. Διασχίζει τον αέρα, ξεπερνά τη σελήνη, πάει πιο πάνω από τις ακτίνες τού ήλιου, και φτάνει σ' αυτές τις αψίδες των ουρανών. Όμως δεν σταματά ούτε εκεί, αλλά διασχίζει και τον ουρανό, προσπερνά το πλήθος και τους χορούς των Αγγέλων και όλες τις ανώτερες δυνάμεις και στέκεται κοντά στον ίδιο τον βασιλικό θρόνο τού Θεού. Κι αυτό να το διδαχθείς από την ίδια την Αγία Γραφή που λέει: «Κορνήλιε, οι προσευχές σου και οι

ελεημοσύνες σου ανέβηκαν μπροστά στον Θεό» (Πραξ. ι' 4). Και το «μπροστά στον Θεό» θα πει, μη φοβάσαι κι αν ακόμη έχεις κάνει πολλές αμαρτίες, εφ' όσον έχεις συνήγορο την ελεημοσύνη. Διότι καμιά ουράνια δύναμη δεν της αντιστέκεται. Απαιτεί το χρέος και έχει δική της εξοφλητική απόδειξη που την κρατά στα χέρια της. Επειδή τα ίδια τα λόγια τού Κυρίου είναι που λένε ότι «όποιος θα κάνει κάτι σε έναν από αυτούς τους ασήμαντους, το έκανε σ' εμένα» (Ματθ. κε' 40). Όστε λοιπόν, όσες άλλες αμαρτίες έχεις, η ελεημοσύνη σου τις ισοφαρίζει όλες.

2.α. Ή μήπως δεν γνωρίζεις στο Ευαγγέλιο το παράδειγμα των δέκα Παρθένων, πως εκείνες που δεν είχαν ελεημοσύνη, άσκησαν όμως την Παρθενία, έμειναν έξω από τον νυμφώνα; Διότι, λέει, «ήταν δέκα παρθένες, πέντε μωρές και πέντε φρόνιμες» (Ματθ. κε' 2). Και οι μεν φρόνιμες είχαν λάδι, οι δε μωρές δεν είχαν λάδι, και έσβηναν τα λυχνάρια τους. Και πήγαν τότε οι μωρές στις φρόνιμες και είπαν: «Δώστε μας λάδι από τα δοχεία σας» (Ματθ. κε' 8). Ντρέπομαι και κοκκινίζω και δακρύζω, όταν ακούσω πως μια παρθένα είναι μωρή. Ακούγοντας αυτόν τον χαρακτηρισμό κοκκινίζω, γιατί μέσα από τόσο μεγάλη αρετή, μετά από την άσκηση στην παρθενία, μετά από την ανύψωση του σώματος στον ουρανό, μετά από την άμιλλα για ομοίωση με τις ουράνιες δυνάμεις, μετά από την υπομονή στον καύσωνα και την καταπάτηση του καμινιού τής ηδονής, τότε άκουσαν να ονομάζονται μωρές.

Και δίκαια ονομάστηκαν μωρές, διότι, ενώ κατόρθωσαν το μεγαλύτερο, νικήθηκαν από το μικρό. «Και ήλθαν» λέει στη συνέχεια «οι μωρές και είπαν στις φρόνιμες, δώστε μας λάδι από τα δοχεία σας. Και εκείνες είπαν, δεν μπορούμε να σας δώσουμε, μήπως και δεν φτάσει και για εμάς» (Ματθ. κε' 8-9). Δεν το κάνουν αυτό από ασπλαχνία, ούτε από κακία, αλλά γιατί υπήρχε στενότητα χρόνου, επειδή επρόκειτο να έλθει ο νυμφίος. Είχαν κι αυτές λυχνάρια, αλλά των φρονίμων τα λυχνάρια είχαν λάδι, ενώ τα δικά τους δεν είχαν. Γιατί η φωτιά είναι η παρθενία, ενώ το λάδι είναι η ελεημοσύνη. Και όπως ακριβώς η φωτιά, εάν δεν έχει λάδι να την τροφοδοτεί, σβήνει, έτσι και η παρθενία, εάν δεν έχει ελεημοσύνη, σβήνει. «Δώστε μας λάδι από τα δοχεία σας». Και εκείνες τις απάντησαν, «δεν μπορούμε να σας δώσουμε». Κι αυτό δεν ήταν λόγος κακίας, αλλά λόγος φόβου. «Μήπως δεν φτάσει και για εμάς και για εσάς». Μήπως, θέλοντας όλες να μπούμε μέσα, μείνουμε όλες έξω. «Αλλά πηγαίνετε να αγοράσετε από τους πωλητές».

β. Και ποιοι είναι οι έμποροι αυτού του λαδιού; Οι φτωχοί, αυτοί που κάθονται μπροστά στην εκκλησία περιμένοντας την ελεημοσύνη μας. Και πόσο πρέπει να αγοράσω; Όσο θέλεις. Δεν ορίζω την ποσότητα, για να μη προβάλλεις για δικαιολογία τη φτώχεια. Όσο μπορείς, τόσο αγόρασε. Έχεις οβολό; Αγόρασε τον ουρανό. Όχι γιατί είναι φτηνός ο ουρανός, αλλά επειδή είναι φιλόανθρωπος ο Κύριος. Δεν έχεις οβολό; Δώσε ένα ποτήρι κρύο νερό. «Όποιος θα δώσει ένα ποτήρι κρύο νερό σε έναν από αυτούς τους ασήμαντους στο όνομά μου, δεν θα χάσει τον μισθό του» (Ματθ. ι' 42). Εμπόριο και ανταλλαγή είναι ο ουρανός και εμείς αδιαφορούμε. Δώσε

ψωμί και πάρε παράδεισο. Δώσε μικρά πράγματα και πάρε μεγάλα. Δώσε θνητά και πάρε αθάνατα. Δώσε φθαρτά και πάρε άφθαρτα. Εάν ήταν πανηγύρι και υπήρχαν φτηνά και άφθονα τρόφιμα, και τα πολλά πουλούνταν με λίγα χρήματα, δεν θα πουλούσατε τις περιουσίες σας, και βάζοντας σε δεύτερη θέση όλα τα άλλα, δεν θα αποκτούσατε εκείνο το εμπόρευμα; Και όπου τα πράγματα είναι φθαρτά, δείχνετε τόση προθυμία, όπου όμως το εμπόρευμα είναι αθάνατο, δείχνετε τόση ραθυμία και αδιαφορία; Δώσε στον φτωχό, ώστε, κι αν ακόμη εσύ σιωπάς, αμέτρητα στόματα να δίνουν λόγο για εσένα, καθώς θα είναι παρούσα εκεί και θα συνηγορεί η ελεημοσύνη. Η ελεημοσύνη είναι λύτρωση της ψυχής. Γι' αυτό, όπως ακριβώς βρίσκονται μπροστά στις θύρες τής εκκλησίας οι λουτήρες γεμάτοι με νερό για να πλύνεις τα χέρια σου, έτσι κάθονται έξω από την εκκλησία οι φτωχοί, για να πλύνεις τα χέρια τής ψυχής σου. Έπλυνες τα σωματικά σου χέρια με το νερό; Πλύνε τα χέρια τής ψυχής σου με την ελεημοσύνη. Μη παρουσιάζεις για δικαιολογία τη φτώχεια. Η χήρα που βρισκόταν στη χειρότερη μορφή φτώχειας φιλοξένησε τον Ηλία (Γ' Βασ. ιζ') και δεν έγινε εμπόδιο η φτώχεια, αλλά τον υποδέχτηκε με μεγάλη χαρά. Και γι' αυτό και απόλαυσε καρπούς αντάξιους τής φιλοξενίας, και θέρισε το στάχυ τής ελεημοσύνης.

γ. Όμως ίσως ο ακροατής πει, «δος μου τον Ηλία για να τον φιλοξενήσω». Τι ζητάς τον Ηλία; Σου δίνω τον Κύριο του Ηλία, κι εσύ δεν τον τρέφεις. Εάν εύρισκες τον Ηλία, πώς θα τον φιλοξενούσες; Η απόφαση του Χριστού, του Κυρίου των όλων, είναι «όποιος θα κάνει αυτό

σε έναν από αυτούς, τους ασήμαντους, το έκανε σ' εμένα» (Ματθ. κε' 40). Εάν ο βασιλιάς προσκαλούσε κάποιον σε δείπνο, και ενώ ήταν παρόντες οι υπηρέτες του τους έλεγε: «Ευχαριστήστε αυτόν πολύ αντί για εμένα, γιατί αυτός όταν ήμουν φτωχός με έθρεψε και με φιλοξένησε, αυτός με ευεργέτησε πολλές φορές σε στιγμές θλίψεων», πώς δεν θα ξόδευε ο κάθε ένας όλα του τα χρήματα για εκείνον, για τον οποίον ο βασιλιάς ένωσε τόση ευχαρίστηση; Πώς δεν θα τον υπολόγιζε; Πώς δεν θα φρόντιζε ο καθένας να τον πλησιάσει και να γίνει φίλος του;

3.α. Είδατε τι δύναμη έχει ο λόγος; Και εάν, βέβαια, στην περίπτωση του βασιλιά-ανθρώπου, έχει τόση τιμή το πράγμα, σκέψου τον Χριστό κατά την ημέρα εκείνη να καλεί μπροστά στους Αγγέλους και σε όλες τις ουράνιες δυνάμεις και να λέει: «Αυτός με φιλοξένησε στη γη. Αυτός με ευεργέτησε μυριάδες φορές. Αυτός όταν ήμουν ξένος με περιμάζεψε». Σκέψου, λοιπόν, την παρρησία μπροστά στους Αγγέλους και το καύχημα μπροστά στις ουράνιες δυνάμεις. Εκείνος για τον οποίον δίνει μαρτυρία ο Χριστός, πώς μπορεί να μην έχει μεγαλύτερη παρρησία κι από τους Αγγέλους; Μεγάλο, λοιπόν, πράγμα, αδελφοί μου, η ελεημοσύνη. Να αγκαλιάσουμε αυτήν που δεν έχει αντάξιά της. Αυτή είναι ικανή να εξαλείψει και τις άλλες αμαρτίες και να απαλλάξει από τη μελλοντική κρίση. Ενώ εσύ σωπαίνεις, αυτή στέκεται για συνήγορός σου. Και μάλλον, ενώ εσύ σωπαίνεις, μυριάδες στόματα ευχαριστούν για εσένα. Τόσα πολλά αγαθά πηγάζουν από την ελεημοσύνη, κι εμείς αμελούμε και αδρανούμε. Δώσε ψωμί όσο μπορείς. Δεν έχεις ψωμί; Δώσε χρήματα.

Δεν έχεις χρήματα; Δώσε ένα ποτήρι κρύο νερό. Κι αυτό δεν το έχεις; Πένθησε μαζί μ' αυτόν που θλίβεται και θα πάρεις μισθό. **Γιατί ο μισθός δεν εξαρτάται από την ανάγκη, αλλά από τη διάθεση.** Μιλώντας όμως γι' αυτό το θέμα, φύγαμε από το θέμα των παρθένων. Γι' αυτό εμπρός ας επανέλθουμε σ' αυτό.

β. «Δώστε μας», λέει, «λάδι από τα δοχεία σας. Δεν μπορούμε να σας δώσουμε, μήπως δεν φτάσει για εμάς και για εσάς. Αλλά πηγαίνετε να αγοράσετε από τους πωλητές. Αλλά ενώ αυτές πήγαιναν να αγοράσουν, ήλθε ο νυμφίος, και εκείνες που είχαν τα λυχνάρια αναμμένα μπήκαν μαζί του στη γιορτή τού γάμου και έκλεισε η πόρτα» (Ματθ. κε' 10). Έφτασαν και οι πέντε μωρές και χτύπησαν την πόρτα τού νυμφώνα φωνάζοντας δυνατά: «Άνοιξέ μας». Και ακούστηκε από μέσα η φωνή τού νυμφίου: «Φύγετε από εδώ, δεν σας γνωρίζω». Δηλαδή, μετά από τόσους κόπους τι άκουσαν; «Δεν σας γνωρίζω». Αυτό είναι που σας έλεγα, πως άδικα και μάταια κουράστηκαν για να αποκτήσουν την παρθενία. Σκέψου πως μετά από τόσους κόπους διώχτηκαν έξω, ακριβώς τότε, όταν χαλιναγώγησαν την ακράτεια, όταν αγωνίστηκαν μαζί με τις ουράνιες δυνάμεις, όταν περιφρόνησαν τα βιοτικά πράγματα, όταν υπέφεραν τον μεγάλο καύσωνα, όταν πήδησαν πάνω από τα σκάμματα, όταν πέταξαν από τη γη στον ουρανό, όταν δεν διέλυσαν τη σφραγίδα τού σώματος, όταν απέκτησαν το μεγάλο χαρακτηριστικό τής παρθενίας, όταν ολοκληρώθηκε η άμιλλά τους προς τους Αγγέλους, όταν καταπάτησαν τις ανάγκες τού σώματος, όταν λησμόνησαν τη φύση τους, όταν με το σώμα τους κατόρθωσαν τα ασώματα, όταν απέκτησαν το ακαταμάχητο κτήμα τής παρθενίας, τότε άκουσαν το «φύγετε από εμένα, δέν σας γνωρίζω». Σε παρακαλώ, δηλαδή, **να μη νομίζεις πως είναι μικρό το μέγεθος της παρθενίας.** Αυτού του είδους είναι η παρθενία, που κανένας από τους αρχαίους δεν μπόρεσε να το τηρήσει. Γι' αυτό και η **χάρη είναι μεγάλη**, επειδή εκείνα που για τους προφήτες και τους αρχαίους ήταν φοβερά, αυτά έγιναν τώρα ευκαταφρόνητα.

γ. Ποια, λοιπόν, ήταν τα πολύ βαρειά κι αβάσταχτα; Ήταν η παρθενία και η περιφρόνηση του θανάτου. Αυτά όμως τώρα, τα κατορθώνουν και τα μικρά κορίτσια. Διότι, ήταν τόσο βαρειά η απόκτηση της παρθενίας, ώστε να μη μπορεί κανένας από τους παλαιούς να την εξασκήσει. Ο Νώε ήταν δίκαιος και έδωσε γι' αυτό μαρτυρία ο Θεός, αλλά είχε σχέση με γυναίκα. Το ίδιο βέβαια και ο Αβραάμ και ο Ισαάκ κι όσοι μαζί του κληρονόμησαν την υπόσχεση του Θεού, είχαν σχέση με γυναίκα. Ο σώφρων Ιωσήφ αρνήθηκε να πράξει τη μοιχεία (Γέν. λθ'), αλλά κι αυτός είχε σχέση με γυναίκα. Διότι είναι βαρειά η άσκηση της παρθενίας. Η παρθενία έγινε ισχυρή από τότε που βλάστησε το άνθος τής παρθενίας. Κανένας, λοιπόν, από τους παλαιούς δεν μπόρεσε να ασκήσει την παρθενία, διότι είναι μεγάλο πράγμα η χαλιναγώγηση του σώματος. Ζωγράφησε με τα λόγια το είδος τής παρθενίας και μάθε καλά το μέγεθος αυτής της αρετής. Έχει καθημερινό πόλεμο, ο οποίος δεν μπορεί ποτέ να ησυχάσει. Αυτός ο πόλεμος είναι χειρότερος από τον πόλεμο με βαρβάρους. Διότι ο πόλεμος με τους βαρβάρους έχει και κάποια διακοπή, όταν γίνονται συνθήκες, και άλλοτε

γίνονται συγκρούσεις και άλλοτε δεν γίνονται, και υπάρχουν ανασυντάξεις και εποχές ανάπαυσης. Στον πόλεμο όμως για την άσκηση της παρθενίας δεν υπάρχει διακοπή, γιατί είναι ο διάβολος εκείνος που πολεμά, και δεν ξέρει να τηρεί ευκαιρίες για επίθεση, ούτε περιμένει να συνταχθεί για να επιτεθεί, αλλά στέκεται πάντοτε στη θέση του ζητώντας να βρει τη παρθένο γυμνή από τη χάρη, για να της δώσει θανάσιμο χτύπημα. Και δεν μπορεί η παρθένος ποτέ να σταματήσει τον πόλεμο αυτό, αλλά μεταφέρει μαζί της την ταραχή και τον πολεμιστή. Και οι μεν κατάδικοι, και αν ακόμη δουν για λίγο τον άρχοντα, δεν ταραάζονται τόσο, η δε παρθένος σ' όποιον τόπο κι αν πάει, φέρνει μαζί της τον δικαστή και περιφέρει τον εχθρό. Και ο εχθρός δεν την αφήνει να αναπαυθεί ούτε το απόγευμα, ούτε τη νύχτα, ούτε το πρωί, ούτε το μεσημέρι, αλλά την πολεμά πάντοτε, παρουσιάζοντάς της την ηδονή, θυμίζοντάς της τον γάμο, για να διώξει μακριά της την αρετή και να βάλει μέσα της την κακία. Για να απομακρύνει τη σωφροσύνη της και να σπείρει μέσα της την πορνεία. Κάθε ώρα δυναμώνει τη φλόγα του καμινιού της ηδονής, το οποίο καίει σιγά-σιγά κρυφά. Σκέψου πόσος είναι ο κόπος για το κατόρθωμα της παρθενίας. Αλλά εκείνες μετά από όλα αυτά άκουσαν, "φύγετε από κοντά μου, δεν σας γνωρίζω".

δ. Βλέπε πόσο μεγάλο πράγμα είναι η παρθενία. Όταν έχει μαζί της την αδελφή της την ελεημοσύνη, κανένα από τα κακά δεν την τυλίγει, αλλά στέκεται επάνω από όλα. Γι' αυτό κι εκείνες δεν μπήκαν στον νυμφώνα, επειδή δεν είχαν την ελεημοσύνη μαζί με την παρθενία. Το πράγμα αυτό φέρνει μεγάλη ντροπή. Ενώ νίκησες ολοκληρωτικά την ηδονή, δεν περιφρόνησες τα χρήματα. Ενώ είσαι παρθένος και απαρνήθηκες τη ζωή και σταυρώθηκες, αγαπάς τα χρήματα. Μακάρι να επιθυμούσες άνδρα, και δεν θα ήταν τόσο μεγάλο το έγκλημά σου, γιατί θα επιθυμούσες την ομοούσια ύλη. Τώρα όμως η κατηγορία είναι μεγαλύτερη, γιατί επιθύμησες ξένη ύλη. Αλλά ακόμη κι εκείνες, οι παντρεμένες γυναίκες, κακώς δείχνουν απανθρωπιά, έχοντας για δικαιολογία τα παιδιά τους. Και αν πεις σ' αυτές «δός μου ελεημοσύνη», λένε «έχω παιδιά και δεν μπορώ». **Ο Θεός σου έδωσε τα παιδιά, πήρες καρπό της κοιλίας για να γίνεις φιλόθρωπη, και όχι για να γίνεις απάνθρωπη. Μη χρησιμοποιείς την υπόθεση της φιλανθρωπίας ως αφορμή απανθρωπίας.** Θέλεις να αφήσεις στα παιδιά σου καλή κληρονομιά; Άφησέ τα ελεημοσύνη, ώστε όλοι να σε επαινέσουν και να αφήσεις περίφημη μνήμη. Εσύ όμως χωρίς να έχεις παιδιά, και έχοντας σταυρωθεί για τη ζωή, γιατί συγκεντρώνεις χρήματα;

4. α. Όμως ο λόγος μας πορεύεται με δύναμη και προς τον δρόμο της μετάνοιας και προς τον δρόμο της ελεημοσύνης. Λέγαμε πως η ελεημοσύνη είναι μεγάλο απόκτημα. Από εκεί στην συνέχεια μας δέχτηκε το πέλαγος της παρθενίας. Έχεις, λοιπόν, ως πρώτη και μεγάλη μετάνοια την ελεημοσύνη, η οποία μπορεί να σε σώσει από πολλές αμαρτίες. Έχεις όμως και άλλο δρόμο μετάνοιας, και πάλι πολύ εύκολο, με τον οποίον μπορείς να απαλλαγείς από τα αμαρτήματά σου. Το να προσεύχεσαι κάθε ώρα και να μη αποκάμεις προσευχόμενος, ούτε με απροθυμία να ζητάς τη φιλανθρωπία τού Θεού, και δεν θα σε αποστραφεί καθώς επιμένεις, αλλά θα σου συγχωρέσει τις

αμαρτίες και θα εκπληρώσει τα αιτήματά σου. **Εάν εισακουσθεί η προσευχή σου, συνέχισε να ευχαριστείς τον Θεό στην προσευχή σου. Εάν πάλι δεν εισακούσθηκες, επίμενε στην προσευχή, για να εισακουσθείς. Και να μη λες «προσευχήθηκα πάρα πολύ και δεν εισακούσθηκα, διότι κι αυτό πολλές φορές γίνεται για το συμφέρον σου. Διότι γνωρίζει ο Θεός ότι είσαι ράθυμος και ολιγόψυχος, και εάν επιτύχεις αυτό που χρειάζεσαι, φεύγεις και δεν ξαναπροσεύχεσαι. Έχοντας, λοιπόν, ο Θεός σαν πρόφαση την ανάγκη σου, αργοπορεί την ικανοποίησή της, για να μιλάς πιο συχνά με τον Θεό και να ασχολείσαι με την προσευχή.** Διότι, εάν, ευρισκόμενος σε μια τέτοια ανάγκη και δύσκολη στιγμή, δείχνεις ραθυμία και δεν επιμένεις στην προσευχή, τι θα έκαμνες εάν δεν είχες ανάγκη κανένα από αυτά; **Ωστε ο Θεός αυτό το κάνει για το συμφέρον σου, θέλοντας να μη εγκαταλείψεις την προσευχή.** Επίμενε, λοιπόν, στην προσευχή και μην είσαι ράθυμος, διότι **πολλά μπορεί να κατορθώσει η προσευχή, αγαπητέ μου, και μη προσέρχεσαι στην προσευχή σαν να είναι ένα μικρό πράγμα.**

β. Και το ότι η προσευχή συγχωρεί αμαρτίες, μάθε το από τα θεία Ευαγγέλια. Τι λένε λοιπόν, αυτά; Λένε πως μοιάζει η βασιλεία των ουρανών με άνθρωπο, ο οποίος έκλεισε την πόρτα του σπιτιού του και έπεσε να κοιμηθεί μαζί με τα παιδιά του. Όμως το βράδι ήλθε κάποιος θέλοντας να πάρει απ' αυτόν ψωμιά, και χτύπησε την πόρτα λέγοντας: Άνοιξέ μου, γιατί έχω ανάγκη από ψωμιά. Και αυτός του είπε: Δεν μπορώ να σου δώσω τώρα, γιατί πέσαμε να κοιμηθούμε εμείς και τα παιδιά μας. Ο άλλος όμως επέμενε να χτυπά την πόρτα. Και του λέει πάλι: Δεν μπορώ να σου δώσω, γιατί πέσαμε να κοιμηθούμε εμείς και τα παιδιά. Ο άλλος, αν και αυτά τα άκουσε, επέμενε να χτυπά την πόρτα και να μη φεύγει, μέχρι που είπε ο οικοδεσπότης: Σηκωθείτε, δώστε του τα ψωμιά που θέλει και αφήστε τον να φύγει (Βλ. Λουκ. ια' 5-8). Σε διδάσκει, λοιπόν, μ' αυτό να προσεύχεσαι πάντοτε και να μην αδιαφορείς, αλλά κι αν δεν λάβεις, να επιμένεις μέχρι που να λάβεις. Και πολλούς άλλους δρόμους μετάνοιας θα βρεις στην Αγία Γραφή. Αυτή η μετάνοια κηρύττονταν και πριν από την παρουσία του Χριστού στη γη, από τον Ιερεμία, που έλεγε: «Μήπως εκείνος που πέφτει δεν σηκώνεται, ή όποιος πάρει λάθος δρόμο, δεν γυρίζει πίσω; (Ιερ. η'4). Και πάλι λέει ο Ιερεμίας: «Και μετά από αυτά της είπα: Αφού πόρνευσες, έλα γύρισε σ' εμένα» (Ιερ. γ' 7). **Και γι' αυτό ο Θεός μας έδωσε και πολλούς άλλους και διάφορους δρόμους μετάνοιας, για να μας αφαιρέσει κάθε πρόφαση ραθυμίας.** Διότι εάν είχαμε έναν μόνο δρόμο, δεν θα μπορούσαμε να μπούμε από αυτόν στη βασιλεία του Θεού.

γ. Αυτό το μαχαίρι της μετάνοιας, το αποφεύγει πάντοτε ο διάβολος. Αμάρτησες; Έλα στην εκκλησία και εξάλειψε την αμαρτία σου. Όσες φορές κι αν πέσεις στην αγορά, τόσες φορές σηκώνεσαι. Έτσι, όσες φορές κι αν αμαρτήσεις, μετανόησε για την αμαρτία σου. Να μη απελπισθείς για την κατάσταση του εαυτού σου. Εάν αμαρτήσεις για δεύτερη φορά, μετανόησε για δεύτερη φορά και μη χάσεις από ραθυμία τελείως

την ελπίδα σου για τα αγαθά που σε περιμένουν. Κι αν ακόμη βρίσκεσαι σε βαθειά γηρατειά και αμαρτήσεις, έλα στην εκκλησία και μετανόησε. Γιατί εδώ η εκκλησία είναι ιατρείο και όχι δικαστήριο, που δεν ζητά τις ευθύνες των αμαρτημάτων, αλλά χορηγεί συγχώρηση των αμαρτημάτων. Πες στον Θεό μόνο την αμαρτία σου, «σ' Εσένα, Κύριε, μόνο αμάρτησα κι έκανα μπροστά Σου την πονηρή πράξη» (Ψαλμ. ν' 6), και συγχωρείται η αμαρτία σου. Έχεις όμως και άλλον δρόμο μετανοίας, όχι δύσκολον, αλλά πάρα πολύ εύκολον. Και ποιος είναι αυτός; Κλάψε για την αμαρτία σου και πάρε αυτό το δίδαγμα από τα θεία Ευαγγέλια. Εκείνος ο Πέτρος, η κορυφή των αποστόλων, ο πρώτος στην Εκκλησία, ο φίλος τού Χριστού, εκείνος που δεν δέχεται την αποκάλυψη από τους ανθρώπους, αλλά από τον Πατέρα, όπως το βεβαιώνει ο Κύριος, λέγοντας «είσαι μακάριος, Σίμωνα, γιε του Ιωνά, γιατί δεν σου αποκάλυψε την αλήθεια κάποιος με σάρκα και αίμα, αλλά ο ουράνιος Πατέρας μου» (Ματθ. ιστ' 17), αυτός ο Πέτρος -και όταν λέω Πέτρος, εννοώ τη στερεά πέτρα, το ασάλευτο θεμέλιο, τον μέγα απόστολο, τον πρώτο από τους μαθητές, τον πρώτο που κάλεσε ο Χριστός και πρώτος υπάκουσε—, αυτός, λοιπόν, δεν έπραξε κάτι μικρό, αλλά κάτι πάρα πολύ μεγάλο, ώστε να αρνηθεί τον Ίδιο τον Κύριο. Αυτό το λέω όχι για να κατηγορήσω τον δίκαιο Πέτρο, αλλά για να σου δώσω αφορμή μετανοίας, αφού ο Πέτρος αρνήθηκε τον Ίδιο τον Κύριο της οικουμένης, τον κηδεμόνα, τον Σωτήρα όλων των ανθρώπων.

δ. Και για να πούμε την υπόθεση από την αρχή, κατά την παράδοση των μυστηρίων, είδε ο Σωτήρας μερικούς που έφευγαν (Ιωάν. στ' 67), και λέει στον Πέτρο: «Μήπως θέλεις κι εσύ να φύγεις; Ο Πέτρος όμως του είπε: Κι αν ακόμη χρειαστεί να πεθάνω μαζί Σου, δεν θα Σ' απαρνηθώ» (Ματθ. κζ' 35). Τι λες, Πέτρε; Αυτά είναι τα λόγια τού Θεού κι εσύ έρχεσαι σε αντίθεση; Αλλ' όμως η προαίρεσή σου έδειξε ακριβώς αυτό, και φανερώθηκε η αδυναμία τής ανθρωπίνης φύσεως. Και πότε έγιναν αυτά; Τη νύχτα κατά την οποία παραδόθηκε ο Χριστός. Τότε, λοιπόν, λέει, στεκόταν ο Πέτρος κοντά στη φωτιά και ζεσταινόταν, και τον πλησίασε κάποιο κορίτσι και του λέει: «Χθες ήσουν κι εσύ μαζί μ' αυτόν τον άνθρωπο» (Ματθ. κστ' 69). Κι εκείνος απάντησε: «Δεν τον γνωρίζω αυτόν τον άνθρωπο» (Μάρκ. ιδ' 68). Στη συνέχεια τον αρνήθηκε δεύτερη και τρίτη φορά τον Χριστό και εκπληρώθηκε έτσι η πρόβλεψή Του. Μετά ο Χριστός έρριξε μια ματιά στον Πέτρο, κι άφησε φωνή με το βλέμμα Του (Λουκ. κα' 61). Δεν του μίλησε με το στόμα, για να μη τον ελέγξει μπροστά στους Ιουδαίους και ντροπιάσει τον μαθητή Του, άφησε όμως φωνή με το βλέμμα που έλεγε: «Πέτρε, έγινε αυτό που έλεγα». Αμέσως, λοιπόν, ο Πέτρος το κατάλαβε, και άρχισε να κλαίει. Και δεν έκλαψε απλώς, αλλά πολύ πικρά, και δέχτηκε έτσι με τα δάκρυα των ματιών του δεύτερο βάπτισμα. Αλλά κλαίγοντας έτσι πικρά, εξάλειψε την αμαρτία, και μετά από αυτά του εμπιστεύεται τα κλειδιά των ουρανών. Εάν, λοιπόν, το κλάμα τού Πέτρου εξάλειψε τόσο μεγάλη αμαρτία, εάν και εσύ κλάψεις, πώς δεν θα εξαλείψεις την αμαρτία; Διότι δεν ήταν μικρό το έγκλημα, το να αρνηθεί τον Ίδιο τον Κύριο, αλλά μεγάλο και βαρύ. Κι όμως τα δάκρυα εξάλειψαν το αμάρτημα.

ε. Κλάψε, λοιπόν, και εσύ για την αμαρτία σου. Όχι όμως απλά, ούτε εξωτερικά, αλλά κλάψε πικρά όπως ο Πέτρος. Μέσα απ' τα βάθη σου άνοιξε τις πηγές των δακρύων σου, για να σε ευσπλαχνισθεί έτσι ο Κύριος και να συγχωρήσει το αμάρτημά σου. Γιατί ο Κύριος είναι φιλόανθρωπος, και είναι Αυτός που είπε: «Δεν θέλω τον θάνατο του αμαρτωλού, όσο το να επιστρέψει σ' εμένα και να μετανοήσει για να ζήσει» (Ιεζ. ιη' 23). Μικρό κόπο θέλει από εσένα, κι Αυτός σου δίνει τα μεγάλα. Θέλει να Του δώσεις την αφορμή, για να σου δώσει θησαυρό σωτηρίας. Χύσε δάκρυα, κι Αυτός σου δίνει συγχώρηση. Δείξε μετάνοια, κι Αυτός σου προσφέρει άφεση αμαρτιών. Δώσε εσύ μικρή αφορμή, για να γίνει εύκολα δεκτή η απολογία σου. Διότι άλλα προσφέρει Αυτός, και άλλα εμείς. Εάν προσφέρουμε τα δικά μας, τότε κι Αυτός μας προσφέρει τα δικά Του. Ο Χριστός, βέβαια, ήδη έδωσε τα δικά Του, τον ήλιο, τη σελήνη, θεμελίωσε την ποικίλη χορεία των αστερών, έφερε τον αέρα, άπλωσε τη γη, έβαλε τείχος γύρω απ' τη θάλασσα, έδωσε τα βουνά, τα φαράγγια, τους λόφους, τις πηγές, τις λίμνες, τα ποτάμια, τις μυριάδες είδη των φυτών, τα δάση και όλα τα άλλα. Πρόσφερε κι εσύ κάτι μικρό, για να σου χαρίσει έτσι και τα ουράνια.

στ. Ας μη αδιαφορήσουμε, λοιπόν, για τον εαυτό μας, ούτε να απομακρυνθούμε από τη σωτηρία μας, αφού έχουμε τόσο μεγάλο πέλαγος της φιλανθρωπίας του Κυρίου των όλων, ο Οποίος αλλάζει τις αποφάσεις Του για τις αμαρτίες μας. Μπροστά μας βρίσκεται η Βασιλεία των Ουρανών και ο Παράδεισος και τα αγαθά «που μάτι δεν τα είδε, και αυτί δεν τα άκουσε, κι ούτε τα έβαλε ο λογισμός τού ανθρώπου, όσα ετοίμασε ο Θεός για εκείνους που Του αγαπούν» (Α' Κορ. β' 9), και δεν θα έπρεπε όλα να τα κάνουμε, για να συνεισφέρουμε κι εμείς κάτι, ώστε να μη τα χάσουμε αυτά; Ή δεν γνωρίζεις τι λέει ο Παύλος, αυτός που κόπιασε τόσο και έστησε μυριάδες τρόπαια εναντίον τού διαβόλου, αυτός που πεζοπόρησε σ' όλη την οικουμένη, που περιέτρεξε γη και θάλασσα και αέρα, που σαν να είχε φτερά διαπέρασε όλη την οικουμένη, που λιθοβολήθηκε, που φονεύθηκε, που χτυπήθηκε, που έπαθε τα πάντα για το όνομα του Θεού, που προσκλήθηκε στο έργο τού Θεού με ουράνια φωνή; Πρόσεχε αυτός ο Παύλος τι λέει, ποια λόγια είπε με βροντερή φωνή. Πήραμε, λέει, χάρη από το Θεό, αλλά κι εγώ κόπιασα και πρόσφερα, «και η χάρη Του που δόθηκε σ' εμένα δεν υπήρξε άκαρπη, αλλά και περισσότερο από όλους κόπιασα και πρόσφερα» (Α' Κορ. ιε' 10). Γνωρίζουμε, λέει ο Παύλος, γνωρίζουμε το μέγεθος της Χάριτος που λάβαμε, όμως δεν με βρήκε αργό. Είναι φανερά τα όσα εγώ πρόσφερα.

ζ. Έτσι, λοιπόν, κι εμείς ας διδάξουμε τα χέρια μας να κάνουν ελεημοσύνη, για να προσφέρουμε κι εμείς κάτι το μικρό. Ας κλάψουμε για την αμαρτία μας, ας θρηνήσουμε για την ανομία μας, για να γίνει φανερό ότι προσφέρουμε κι εμείς κάτι το μικρό, επειδή είναι μεγάλα και εκείνα, που πρόκειται να μας δοθούν, και ξεπερνούν τη δύναμή μας. Επειδή αυτά είναι Παράδεισος και Βασιλεία Ουρανών, την οποία εύχομαι να επιτύχουμε όλοι μας με τη χάρη και τη φιλανθρωπία τού Κυρίου μας Ιησού Χριστού, μαζί με τον Οποίον στον Πατέρα, και συγχρόνως και στο Άγιο

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

Πνεύμα, ανήκει η δοξολογία, η δύναμη και η τιμή, τώρα και πάντοτε και στους ατέλειωτους αιώνες. Αμήν.

(Πηγή: Από το βιβλίο "Από την ανάσταση του Λαζάρου στην ανάσταση του Χριστού", μετάφραση Γεωργίου Β. Μαυρομάτη, εκδόσεις Αρμός)